

C/2024/7400

2024.12.9.

A Tanács következtetései az oktatással és a képzéssel kapcsolatos stratégiai partnerségekről

(C/2024/7400)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

EMLÉKEZTETVE:

1. az Európai Tanács 2024. április 17–18-i következtetéseire⁽¹⁾, amelyben a vezetők szorgalmazták a minőségi munkahelyek támogatását Európa-szerte, a megerősített szociális párbeszéd révén erőteljesebben törekedve a munkaerőpiaci részvétel növelésére, az átképzésre/továbbképzésre és az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó, 2030-ra kitűzött kiemelt célok elérésére, kezelve a készség- és munkaerőhiányt a tágabb demográfiai trendek összefüggésében, beleértve a tehetségeknek az Európai Unióba irányuló és az Európai Unión belüli mobilitását, valamint biztosítva az esélyegyenlőséget,
2. a 2024–2029-es időszakra szóló stratégiai menetrendre, amely vállalást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy az EU egész életük során be fog ruházni az emberek készségeibe, képzésébe és oktatásába, és ösztönözni fogja a tehetségeknek az Európai Unión belüli és azon túlnyúló mobilitását⁽²⁾,
3. az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030) szóló tanácsi állásfoglalásra⁽³⁾, valamint a keretrendszer irányítási struktúrájáról szóló tanácsi állásfoglalásra⁽⁴⁾, mivel a stratégiai keretrendszer a tagállamok, az Európai Bizottság és az érdekelt felek közötti együttműködés fő eszköze, és következésképpen kulcsfontosságú eszköz a különböző szereplők és kormányzati szintek közötti partnerségek kiépítéséhez és folytatásához,
4. az e következtetések mellékletében összefoglalt politikai háttérre,

HANGSÚLYOZVA, HOGY:

5. e tanácsi következtetések alkalmazásában a „stratégiai partnerség” alatt olyan együttműködési törekvés értendő, amelyben az oktatási és képzési intézményeken kívül esetlegesen részt vesznek közigazgatási szervek és más érdekelt felek is, például a szociális partnerek, foglalkoztatási szolgálatok, kereskedelmi kamarák, vállalkozások és vállalkozói szövetségek, a tanulók képviselői, kutatóhelyek, valamint helyi és regionális gazdasági és társadalmi szereplők, és amely együttműködési törekvés közös célkitűzések megvalósítására és társadalmi igények kezelésére irányul, egymással kölcsönösen együttműködve és hosszú távú jövőképet követve,

ELISMERVE:

6. a környezeti és a klímaválsághoz, a technológiai fejlődéshez, a demográfiai változásokhoz, az egészségügyi válságokhoz és a globalizációhoz fűződő, folyamatosan változó kihívásokat és lehetőségeket, amelyek hangsúlyossá teszik az oktatás és képzés innovatív és stratégiai megközelítéseinek szükségességét,
7. a tagállamok eltérő oktatási és képzési rendszereit, valamint azt, hogy a stratégiákat és szakpolitikákat fontos a helyi és regionális körülményekhez igazítani, előmozdítva ugyanakkor a határokon átnyúló együttműködést és mobilitást,
8. az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák⁽⁵⁾, különösen a vállalkozói kompetencia, valamint a digitális és zöld készségek oktatási és képzési rendszereken belüli előmozdításának fontosságát a fenntartható, inkluzív és méltányos társadalomra és gazdaságra való átállás támogatása érdekében. A gyors társadalmi és gazdasági változások, valamint összetett kihívások idején a folyamatos továbbképzés és átképzés, továbbá az egész életen át tartó tanulás – beleértve a nem formális és az informális tanulást is – elengedhetetlen a polgárok személyes kiteljesedéséhez és jóllétéhez és ahhoz, hogy felkészültek legyenek a változó munkaerőpiachoz való alkalmazkodásra és a munkaerőpiaci teljesítésre, valamint az aktív és felelősségteljes polgári szerepvállalásra,
9. a munkaalapú tanulási és tanulószereződéses gyakorlati képzési rendszerek szerepét abban, hogy a tanulók a munkaerőpiaci és társadalmi szükségletekhez igazodó, továbbá személyes fejlődésük szempontjából is releváns gyakorlati, életviteli és szociális készségeket és tapasztalatot szerezhessenek. Az ilyen rendszerek épülhetnek a munka világa és az oktatás és képzés világa közötti fenntartható partnerségekre, és túlmutatnak a szakképzésen, beleértve a felsőoktatást is,

⁽¹⁾ EUCO 12/24.

⁽²⁾ A 2024. június 27-i európai tanácsi következtetésekből foglalt formában (EUCO 15/24).

⁽³⁾ HL C 66., 2021.2.26., 1. o.

⁽⁴⁾ HL C 497., 2021.12.10., 1. o.

⁽⁵⁾ Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2018. május 22-i tanácsi ajánlásban foglaltak szerint (HL C 189., 2018.6.4., 1. o.).

10. hogy a köz- és magánszféra közötti partnerségek hatékony módot kínálhatnak a munkaerőpiaci igények oktatással és képzéssel való összekapcsolására. A tanulók számára előnyös, ha közvetlenül gyakorlat útján tanulhatnak, a munka során megismerve az egyes ágazatok legújabb fejleményeit; így mindkét részből előmozdítható az innováció,
11. az oktatási és képzési ökoszisztémák hozzájárulását a helyi, regionális, nemzeti és európai fejlődéshez, a gazdasági növekedéshez és a társadalmi kohézióhoz. Az oktatás és képzés keretében régiókon és határokon átnyúlóan átadható a tudás, a készségek és a kompetenciák, hozzájárulva ezáltal az innovációhoz és a gazdasági növekedéshez, az egyéneknek az EU változó munkaerőpiacára való felkészítéséhez és a személyes fejlődésükhöz. A képzett munkaerő kiegyensúlyozott cirkulációja biztosíthatja a mobilitás és a tudáscsere által nyújtott előnyök méltányos megoszlását az EU-n belül, elősegítve ezáltal a kohéziót, valamint csökkentve az elnéptelenedés és az agyelszívás kockázatát; ilyen előny többek között az oktatási és képzési lehetőségek terén fennálló regionális különbségek kezelése, különösen a tehetséglejlesztési csapdába került régiókban. Támogatni és ösztönözni kell a pozitív és inkluzív identitás és összetartozás érzésének erősítését helyi, regionális, nemzeti és uniós szinten a közös európai értékekre építve, lehetővé téve a polgárok számára, hogy bővítsék ismereteiket, és hozzájáruljanak a társadalomhoz, valamint a munkaerőpiacához,
12. a transznacionális együttműködésnek, cserének és mobilitásnak, valamint az oktatással és képzéssel kapcsolatos bevált gyakorlatok megosztásának az értékét. Az ilyen gyakorlatok előmozdítják a kultúrák közötti párbeszédet, az európai értékeket, a demokratikus polgárságot és a társadalmi kohéziót, valamint a többnyelvűség fokozása révén a kölcsönös megértést. A készségek hordozhatósága és a képesítések elismerése ⁽⁶⁾ fontos a tanulók tényleges szabad mozgásának biztosításához és az európai készséghiányok kezeléséhez. A transznacionális együttműködés bővíti az új perspektívák kialakítására, az ötletek megosztására és a hosszú távú intézményi kapcsolatok kiépítésére való képességet az ismeretek bővítése, az oktatás, a képzés és a kutatás minőségének és relevanciájának növelése, az oktatás, a képzés, a kutatás és az innováció közötti kapcsolatok megerősítése, a foglalkoztathatóság és a készségek javítása, valamint a digitális technológiák és a nyílt tudomány hatékonyabb kihasználása érdekében, hozzájárulva ezáltal többek között a zöld átállás sikeréhez,
13. hogy a nemzeti oktatási és képzési ökoszisztémák minden szinten jelentősen erősíthetik a transznacionális együttműködést. Az intézményi szintű strukturált transznacionális együttműködés, például az európai egyetemek szövetségei, az innovációs szövetségek, a szakképzési kiválósági központok, az Erasmus+ tanárképző akadémiák, a készségfejlesztési paktum, valamint a tudományos és innovációs társulások, továbbá a felsőoktatás, a szakképzés, valamint a felnőttek továbbképzése és átképzése szintén hozzájárulhat Európa versenyképességének növeléséhez és a kettős átállás megkönnyítéséhez,
14. hogy az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításához egyrészt mélyebb transznacionális együttműködésre van szükség, amely hidakat teremt, és lehetővé teszi az oktatási és képzési intézmények számára a közös munkát, elősegítve a tanulók, a diplomások, a tudományos dolgozók, a kutatók és a szakmai személyzet tanulmányi, munkavállalási és kutatási célú szabad mozgását Európa-szerte, másrészt adott esetben szinergiák lehetnek szükségesegek az Európai Kutatási Térséggel,
15. hogy a stratégiai partnerségek eredményeképpen létrejövő transznacionális oktatási és képzési tevékenységek kiterjedhetnek a tanulóknak szóló hagyományos mobilitási lehetőségekre, amelyek mikrotanúsítványokat és más egész életen át tartó tanulási lehetőségeket kínálnak, valamint a diákoknak szóló rugalmas tanulási útvonalakra, továbbá az Európa-szerte több kampuszra kiterjedő, közös diplomát nyújtó programokban való részvételre,

FIGYELEMBE VÉVE, HOGY:

16. Európa versenyképességének kulcsa, hogy polgárai időtálló készségekkel rendelkezzenek. Az oktatás és képzés terén kialakított stratégiai partnerségek – egyéb tényezők mellett – kulcsszerepet játszanak a strukturális munkaerőhiány feltérképezésében és kezelésében, valamint a zöld átállásban és a digitalizációban rejlő lehetőségek lehető legjobb kiaknázásában a célzott kezdeményezéseknek és a közös fellépéseknek köszönhetően. Azon területek azonosítása révén, ahol készséghiány tapasztalható vagy ahol a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok akadályokkal szembesülnek és külön támogatásra szorulnak az oktatásban, a képzésben és a foglalkoztatásban való teljes körű részvételhez, a stratégiai partnerségek keretében tett erőfeszítések az adott célhoz igazíthatók a célzott támogatás és erőforrások biztosítása érdekében,

⁽⁶⁾ A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei konkrét esetben a cél az automatikus kölcsönös elismerés megvalósítása, a felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló, 2018. november 26-i tanácsi ajánlásban (HL C 444., 2018.12.10., 1. o.), valamint az oktatás és képzés terén az automatikus kölcsönös elismerés megvalósítása érdekében teendő további lépésekről szóló tanácsi következtetésekből (HL C 185., 2023.5.26., 44. o.) foglaltaknak megfelelően.

17. a partnerségek és a közös vállalatok a szakképzési rendszerek irányításának kulcsfontosságú elvei közé tartoznak. Az érdekelt felekkel, valamint a helyi és regionális ökoszisztémákkal való együttműködés, amely közös felelősségvállalást biztosít, különösen az innovatív gyakorlatok kidolgozását, a szakképzés vonzerejének és munkaerőpiaci relevanciájának növelését, a munkaalapú tanulási rendszerek és tanulószerveződéses gyakorlati képzések szervezését, finanszírozását és lebonyolítását, valamint a szakképzésben tanulók mobilitásának megszervezését célozza,
18. a felsőoktatás kulcsszerepet játszik a regionális és helyi fejlődésben, például a szakemberhiányra és a strukturális munkaerőhiányra választ adó oktatási és képzési lehetőségek biztosításában. Ha a felsőoktatási intézmények rugalmasak, versenyképesek, megfelelő erőforrásokkal rendelkeznek és elszámoltathatóak, valamint vonzzák és megtartják a motivált akadémiai és nem akadémiai személyzetet, más oktatási és képzési intézményekkel és stratégiai partnerekkel együttműködve a fejlődés motorjaivá válhatnak,
19. növelni kell az átjárhatóságot az oktatás és képzés különböző típusai között – különösen a szakképzési rendszerek és a felsőoktatási rendszerek között – annak érdekében, hogy zökkenőmentes legyen a tanulók e rendszerek közötti átjárása, valamint az egész életen át tartó tanulás előmozdítása céljából. A szakképzési és a felsőoktatási rendszerek közötti átjárhatóság – az intézményi autonómia és a nemzeti képesítési keretek teljes körű tiszteletben tartása mellett – lehetővé teszi a tanulók számára, hogy zökkenőmentesen mozogjanak e két rendszer között, anélkül, hogy olyan akadályokba ütköznenek, mint a kreditek elismerésének hiánya vagy a redundáns tananyag. Ez megkönnyíti a tanulmányi előmenetelt, és lehetővé teszi az egyének számára, hogy tanulási pályájukat változó szakmai törekvéseikhez igazítsák,
20. kulcsfontosságú az általános oktatás és a szakképzés, a felsőoktatás és a felnőttképzés közötti átmenet támogatása a hátrányos helyzetű, illetve a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok oktatáshoz és képzéshez való hozzáféréseinek javítása, valamint annak elősegítése érdekében, hogy a tanárok, az oktatók és a szakemberek szakmai pályafutásuk során új készségeket és kompetenciákat fejlesszenek ki, valamint lépést tartsanak a legújabb technológiai fejleményekkel és az új tanítási megközelítésekkel és módszerekkel. E tekintetben szerephez juthatnak a mikrotanúsítványok,
21. a tanulásnak hozzá kell járulnia az új társadalmi és gazdasági kihívások kezeléséhez, és adott esetben magában kell foglalnia a munkaalapú tanulás elemeit, amely hozzájárulhat transzverzális kompetenciák kifejlesztéséhez, valamint javíthatja a pályaorientációt és az oktatási és képzési rendszerek munkaerőpiaci relevanciáját, növelve ezáltal a diplomások foglalkoztathatóságát. A stratégiai partnerségek keretében az univerzális megközelítés helyett jövőorientált megközelítés alkalmazható, és az azokon keresztül megvalósuló beavatkozások a különböző tanulók, iparágak vagy régiók egyedi körülményeihez igazíthatók,
22. az oktatási és képzési pályáknak a társadalmi és munkaerőpiaci igényekkel, valamint a diákok és az egész életen át tartó tanulásban részt vevők különböző igényeivel való összehangolása – a felsőoktatási intézmények autonómiájának, valamint a nemzeti szakképzési és felsőoktatási rendszerek sokféleségének tiszteletben tartása mellett – jobban felkészítheti a munkavállalókat a jövő kihívásaira. A társadalom egészére kiterjedő megközelítésen alapuló intézkedések lehetővé teszik, hogy az oktatási és képzési kezdeményezések a közösségben, egy adott iparágban vagy a társadalom egészében megjelenő sajátos szükségleteket elégítsenek ki,
23. a stratégiai partnerségek nagyobb hatást fejthetnek ki, ha keretükben olyan területekre irányulnak az erőforrások, amelyeken a legjelentősebb változást idézhetik elő. A kiemelt beruházási vagy beavatkozási területek meghatározásával a stratégiai partnerségek keretében biztosítható a források hatékony és eredményes elosztása, és hatásuk maximalizálása. Alapvető fontosságú beruházni a kapacitásépítésbe – különösen a kevésbé fejlett oktatási, képzési és kutatási infrastruktúrával rendelkező területeken –, valamint a jövőorientált gazdasági ágazatokhoz és technológiákhoz kapcsolódó oktatási kínálatokba. A stratégiai partnerségek, köztük a köz- és magánszféra közötti partnerségek emellett felhasználhatók megfizethető és megfelelő szállások kialakítására diákok és tanulószerveződéses tanulók számára, valamint a zöld, energiahatékony kampuszok kialakítása érdekében,

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, hogy az intézményi autonómiának és az akadémiai szabadságnak kellő figyelembevételével, valamint a nemzeti körülményeknek megfelelően:

1. mozdítsák elő a transznacionális, nemzeti, regionális és helyi szintű stratégiai partnerségeket annak érdekében, hogy javuljon az oktatás és képzés valamennyi típusának minősége, vonzereje, relevanciája és inkluzivitása;
2. mozdítsák elő a vállalkozói kompetenciát, a kreativitást és az innovációt az oktatás és képzés minden szintjén és típusában, az induló innovatív vállalkozásokkal és az inkubátorházakkal való együttműködés és az üzleti közösséggel – többek között a szociális és inkluzív vállalkozásokkal – való egyéb partnerségek ösztönzése, valamint a generációk közötti együttműködés előmozdítása révén;

3. támogassák az innovatív, tanulóközpontú és rugalmas tanulási pályák kidolgozását és megvalósítását stratégiai partnerségek révén, növelve az oktatás és képzés különböző típusai – különösen a szakképzési, a felsőoktatási és a felnőttképzési rendszerek – közötti átjárhatóságot, valamint mozdítsák elő a korábbi (formális, nem formális és informális) tanulás és képesítések elismerését és érvényesítését;
4. mozdítsák elő a stratégiai partnerségek használatát a pályaaorientációs és tanácsadási szolgáltatások szerepének megerősítése érdekében, különösen a tanulók különböző oktatási és képzési pályák, valamint az oktatás és képzés, illetve a foglalkoztatás közötti átállásának támogatása érdekében, egyszersmind előmozdítva az egész életen át tartó tanulást és a szakmai előmenetelt;
5. a munkáltatókkal és a szociális partnerekkel kialakított stratégiai partnerségek révén mozdítsák elő a munkaalapú tanulás, a minőségi tanulószerszódéses gyakorlati képzések és a tapasztalati tanulás egyéb formáinak lehetőségeit;
6. támogassák és ismerjék el a tanárok, oktatók, valamint az oktatási és képzési személyzet szakmai fejlődését és mobilitását annak érdekében, hogy az érdekelt felekkel kialakított stratégiai partnerségek keretében növeljék a magas színvonalú, inkluzív és innovatív tanulási tapasztalatok nyújtására vagy támogatására irányuló kapacitásukat;
7. mozdítsák elő az oktatási és képzési ökoszisztémák helyi, regionális, határokon átnyúló és uniós fejlesztési stratégiákba történő integrálását, előmozdítva a szinergiákat olyan egyéb szakpolitikai területekkel, mint a kutatás, az innováció, a zöld és digitális átállás, a vállalkozói készségek, a közösségi szerepvállalás és a társadalmi befogadás.

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, hogy a szubszidiaritás és a nemzeti körülmények kellő figyelembevételével mellett:

1. mozdítsa elő a bevált gyakorlatok és tapasztalatok cseréjét az oktatás és képzés terén megvalósuló stratégiai partnerségek és transznacionális együttműködés kialakítása, végrehajtása és értékelése tekintetében, egymástól való tanulási tevékenységek, tudásmegosztási platformok és a legjobb gyakorlatokat bemutató tanulmányok révén;
2. nyújtson iránymutatást és azonosítson finanszírozási lehetőségeket az oktatás és képzés terén megvalósuló stratégiai partnerségek és transznacionális együttműködés kialakításának és végrehajtásának támogatására az Erasmus+ és a Horizont Európa programok, az Európai Szociális Alap Plusz, az Európai Regionális Fejlesztési Alap és egyéb releváns uniós finanszírozási eszközök keretében, valamint folytassa az oktatási és képzési kezdeményezések és más uniós szakpolitikai területek közötti szinergiák feltérképezését és kialakítását a közös uniós fellépések racionalizálásának fokozása érdekében;
3. továbbra is támogassa a tagállamokat, valamint az oktatási és képzési intézményeket az oktatás és képzés terén megvalósuló stratégiai partnerségek megerősítésére irányuló erőfeszítéseikben különböző szakpolitikai kezdeményezések és intézkedések – többek között az európai egyetemek szövetségei, a Tanulószerszódéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségei és a szakképzési kiválósági központok – révén, az európai versenyképesség megerősítése, a kettős átállás előmozdítása, valamint a nyitott stratégiai autonómia oktatás és képzés révén történő támogatása érdekében;
4. támogassa a továbbképzés és átképzés jövőorientált ágazatokban és technológiákban való bevezetését célzó kezdeményezéseket;
5. végezze el a meglévő és a tervezett készségfejlesztő akadémiák teljes körű feltérképezését, beleértve az azok formátumára, irányítására, finanszírozására és célközönségére vonatkozó adatokat, azt ossza meg a Tanáccsal, és frissítse rendszeresen;
6. továbbra is mozdítsa elő az innovatív pedagógiai megközelítések és eszközök használatát Európa-szerte stratégiai partnerségek – többek között tanulóközpontú és munkaalapú tanulás, mikrotanúsítványok és minőségi tanulószerszódéses gyakorlati képzési rendszerek – révén.

MELLÉKLET

Szakpolitikai háttér

1. Az Európai Tanács következtetései, 2024. június 27. (EUCO 15/24)
2. Az Európai Tanács 2024. április 17-i és 18-i következtetései (EUCO 12/24)
3. A Tanács ajánlása (2024. május 13.) „Európa mozgásban” csomag – tanulási célú mobilitási lehetőségek mindenki számára (HL C, C/2024/3364, 2024.6.14., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/3364/oj>)
4. A Tanács állásfoglalása az európai oktatási térségről: kitekintés 2025-re és az azt követő időszakra (HL C 185., 2023.5.26., 35. o.)
5. A Tanács következtetései az oktatás és képzés terén az automatikus kölcsönös elismerés megvalósítása érdekében teendő további lépésekről (HL C 185., 2023.5.26., 44. o.)
6. A Tanács ajánlása (2022. június 16.) az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről (HL C 243., 2022.6.27., 10. o.)
7. A Tanács következtetései a felsőoktatási intézmények Európa jövője érdekében való megerősítéséről szóló európai stratégiáról (HL C 167., 2022.4.21., 9. o.)
8. A Tanács ajánlása (2022. április 5.) a hatékony európai felsőoktatási együttműködéshez szükséges kapcsolatok kiépítéséről (HL C 160., 2022.4.13., 1. o.)
9. A Tanács állásfoglalása a felnőttkori tanulásra vonatkozó új európai cselekvési programról (2021–2030) (HL C 504., 2021.12.14., 9. o.)
10. A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének irányítási struktúrájáról (2021–2030) (HL C 497., 2021.12.10., 1. o.)
11. A Tanács következtetései az „Európai Egyetemek” kezdeményezéséről – A felsőoktatás, a kutatás, az innováció és a társadalom összekapcsolása: új dimenziókat nyitunk az európai felsőoktatásban (HL C 221., 2021.6.10., 14. o.)
12. A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030) (HL C 66., 2021.2.26., 1. o.)
13. A Tanács ajánlása (2020. november 24.) a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről (HL C 417., 2020.12.2., 1. o.)
14. Osnabrücki nyilatkozat a szakképzésnek a helyreállítás és a digitális és zöld gazdaságra való méltányos átállás támogatásában betöltött szerepéről (2020. november 30.)
15. A Tanács ajánlása (2018. november 26.) a felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről (HL C 444., 2018.12.10., 1. o.)
16. A Tanács ajánlása (2018. március 15.) a színvonalas és eredményes tanulószerveződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről (HL C 153., 2018.5.2., 1. o.)